

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

15. De die festo Transfigurationis Dominicæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

tribuitur Patri, sapientia Filio: benignitas Spiritui sancto. Denum funiculus triplex difficile tumpitur.

CAP. XIV.

De die festo corporis Christi.

Primo queritur. Quam antiqua sit huius diei festi celebritas? Ea est instituta ab Urbano IV. & quamvis sit multo recentior alijs Domini nostri celebritatibus: solemniori tamen, & frequentiori apud Christianum populum cultu, & veneratione obseruatur, & colitur. Extat in Clem. Si Dominus, de reliquijs, & venerat. Sancto. integra constitutio edita ab Urbano IV. que incipit: *Transiturus de hoc mundo ad Patrem*: vbi Pontifex decernit, vt is dies festus colatur feria quinta proxime sequenti octauam Pentecostes. Iucundiorum porro huius diei festi cultum facit publica totius Cleri, & Populi supplicatio, que dicitur Processio, eo die de more fieri solita, & peccatorum condonatio, quam Indulgentiam vocamus: que beneficio Pontificis conceditur singulis, qui hoc die festo Diuinis officijs interfunt: vt habetur in Clem. *nuper allata: si Dominus, de Reliq. & venerat. Sancto.* Cuius solemnitatis officium D. Thomas Doctor Angelicus, & Ordinis Prædicatorum splendor, eiusdem Urbani IV. iussu mira cum deuotionis suauitate ob institutionis tanti Sacramenti memoriam cum suis Octauis, integrum composuit, & in omnibus orbis Christiani Ecclesijs lætissime cantatur, & recitatur.

CAP. XV.

De die festo Transfigurationis Dominicæ.

Primo queritur. Quam antiqua sit Transfiguratio- nis Dominicæ solennis celebritas? In Græcorum Ecclesia hic dies festus videtur esse perantiquus. Nam in Monologio Græcorum die festi Augusti ponitur Transfiguratio Domini. At in Ecclesia Romana non videtur esse tam antiqua, ac vetus Transfigurationis Dominicæ celebritas. Teste Platina, Calixtus III. constituit, vt die sexta Augusti coleretur, quia eo die Christiani insignem victoriam, superato & cieto ad Belgradum Turcarum exercitu, reportarunt, vbi etiam idem Platina testatur, hunc diem festum non solum Callistum III. instituisse, sed in eorum eas peccatorum condonationes siue Indulgentias concessisse, quas ante concesserat Urbanus IV. in die festo corporis Domini: & horarum precationum Officium, quod Clerici persoluunt, fuisse eius auctoritate compositum, quod quidem Platina testimonium tanquam falsum quidam rejciunt, aiunt enim diem festum Dominicæ Transfigurationis longe ante Callistum III. in Ecclesia Romana coli cæpisse, quoniam Vuandalbertus, qui teste Sigiberto in Chronico, & Trithemio de viris illustribus Ordinis Sancti Benedicti, lib. 2. c. 36. vixit tempore Lotharij Imperatoris circa annum Domini 850. in suo Martyrologio, quod carmine conscripsit, de hac celebritate agit his verbis: *Idibus octauis mortem passura, crucemque Christi sancta caro, æternam dedit ante figuram.* Et Durandus, & Beletus ante Callisti III. sæculum de Diuinis officijs scribentes huius diei festi sexta diei Augusti meminere. Præterea extant conciones Leonis I. de Transfiguratione Dominicæ.

Ceterum fortassis, quæ apud Durandum, & Beletum leguntur de die festo Transfigurationis Dominicæ, non sunt ab ipsis conscripta, sed ab alijs adiecta, & quod scripsit Vuandalbertus, ideo scripsit fortassis, propter Græcos, & Syros, qui hunc diem festum colebant. Leonis quoque I. Sermones non tanquam de festo, sed tanquam de arcano, & mirabili Transfigurationis Dominicæ my-

sterio facere conscripti. Aut fortassis Callistus III. non diem festum instituit, sed Missæ, & precationum officium composuit. Alicubi hic dies, vt festus seruator, & colitur, alibi vero non item. Certe necessitate, & præcepto ex iure communi non colitur. Nec enim in c. *Pronunciandum, de Consecrat. distim. 3.* nec in c. *Conquestus, de Ferys,* nec alibi in iure communi inter dies festos obseruandos habetur.

Secundo queritur, Cur in montem ascendere Christus Dominus voluerit, vt gloriam suam ostenderet? omnes tres Euangelistæ, Matthæus c. 17. Marcus c. 9. & Lucas 9. eum in montem ascendisse dicunt, vbi transfiguratus est. Primo, quia mons locus erat ab hominum turba remotior, sic Euthymius, Matth. 17. *Solebat Dominus orandi causa in montem ascendere, vbi solitudo maior est, & cæli conspectus liberior: vt Mar. 6. Luc. 6.* Accedit quod plerumque maior Dei gloria in montibus, qui cælo propinquiores sunt, & ab hominibus remotiores, non item in vallibus ostenditur.

Secundo quia celsitudo montis quandam cum celsitudine illius maiestatis, quam ostendit in Transfiguratione, cognationem habebat.

Tertio in montem, inquit Tertullianus lib. 4. contra Marcionem, ascendit. Nam & pristinum populum apud montem & visionem, & voce sua Creator initiauerat, oportebat in eo suggestu consignari nouum Testamentum, in quo conscriptum vetus fuerat. Erat illa res, dicit Hilarius in *Matthæum cap. 17.* figuratio. Sed cur Dominus Transfigurari voluit? Respondent Hilarius, Chrysostomus, Euthymius, vt discipulos ob mentionem futuræ mortis merentes consolaretur; id fecisse Theophylactus ait, vt probaret quod dixerat superiori capite, se in gloria Patris sui venturum esse.

Tertio queritur, Quis mons ille fuerit, in quo transfiguratus est Dominus noster? Ex Euangelistis non habemus nomen eius montis; solum Lucas dixit: Ascendit in montem: Matthæus, & Marcus addiderunt: in montem excelsum: S. Petrus Epist. 2. cap. 1. Montem sanctum nominauit. Proprium igitur montis nomen Scriptura non expressit. Vereres Patres tradiderunt fuisse montem Thabor. Hieronymus [in Epist. ad Eutochium de Epitaphio Paulæ:] In monte, inquit, Thabor transfiguratus est Dominus. Idem quoque testatur Damascenus [in oratione de Transfiguratione,] Euthymius in illud Psalm. 88. *Thabor, & Hermon in nomine tuo exultabunt.* Cyrillus Cateche. 12. Beda de Sanctis locis, cap. 17. Porro hunc montem describit Hieronymus Olsa 5. Est, inquit, Thabor mons in Galilea situs, in campis rotundus atque sublimis, & ex omni parte finitus æqualiter. Beda vero loco citato hunc montem describit paulo latius: *Mons Thabor in medio Galilee campo, in tribus millibus manens ad Boream à Genesareth distat, ex omni parte rotundus, herbosus valde, & floridus, altitudine triginta stadiorum, vertex ipse campestris, & multum amœnus, viginti & trium stadiorum dilatatur: vbi grande monasterium, grandi quoque silua circumdatur, tres Ecclesias habens iuxta quod Petrus dixit: Faciant hic tria tabernacula. Locus muro cinctus grandia gestans adficia.*

Quarto queritur, Quoto ætatis anno Christus se transfigurauit? Quoto item mense, & Quoto die mensis, & Quota hora diei? De his nullum apud Euangelistas verbum. Græci in Monologio sic habent in sexta die Augusti: *Transfiguratio Domini, & Dei Saluatoris nostri Iesu Christi.* Sic etiam in Calendario Syrorum. Existimo apud Syros, & Græcos traditionem Ecclesiasticam fuisse, Dominum sese transfigurasse ea die sexta Augusti: ac proinde videtur Transfiguratio Dominicæ contigisse anno ætatis Christi trigesimo secundo, aliquot mensibus transfactis à nece Ioannis Baptistæ, qui occisus est eodem anno tempore Paschali, teste Beda Mar. 6. Sed Durandus, & Ioannes Belerus locis supra citatis, docent Dominum transfiguratum fuisse initio Martij anno ætatis suæ 33.

Matt.
17.
Mar. 9.
Luc. 9.
Mar. 6.
Luc. 6.

currente, vno fere mense ante mortem suam: & Ecclesiam celebrare transfigurationem. 6. die Augusti: quia ea die Apostoli cœperunt palam dicere, quomodo in monte Dominus se transfigurauerit, vt nemini id dicerent, donec à mortuis resurgeret. Certe Ecclesia Romana *Dominica 2. Quadragesima* legit Euangelium transfigurationis. Epiphanius scribit hora quarta diei Dominicæ transfigurationis fuisse.

Quinto queritur, An Moses & Elias vere apparuerunt? *Glossa Matth. 17.* censet non ipsos vere apparuisse, sed eorum imagines, videlicet Angelos, qui in corporibus ex subiecta materia assumptis illorum personas induerunt; Sed communis est veterum Patrum sententia, eos vere apparuisse, quia Euangelistæ absolute, & simpliciter dicunt Moysen, & Eliam visos fuisse. Et cum historiam narrent, credendum est eos proprie locutos esse: neque enim res gesta per metaphoras narratur. Deinde, quia apparuerunt, vt Christi testes, vt ita de Euangelica veritate testimonium redderent. *Epiph. her. 64.* eos vere apparuisse dicit.

De Helia quidem questio non est, an integer, & totus apparuerit, in animo sc. & corpore, quia viuus adhuc permanet? De Mose difficultas est an ille apparuerit in suo, an in alieno corpore: quia tametsi nonnulli Patres senserint, eum adhuc etiam viuere; communiter tamen ceteri omnes tradiderunt eum mortuum fuisse, id quod videretur non obscure ex sacris literis colligi. Cum igitur fuerit Moyses morte sublatu, dubitatur an apparuerit in suo corpore. S. Thom. 3. *par. 9. 45. art. 3. ad 2.* dicit apparuisse in corpore, non proprio, sed ex subiecta materia assumpto, & diuina virtute formato.

At enim veteres Patres videntur sensisse eum apparuisse in suo corpore, non alieno. Nam Hieronimus & Hieronymus *Matth. 17.* eum ex mortuis resurgentem apparuisse dicunt. Chrysostomus quoque *homilia decimasextima in Matthæum*, & Damascenus, *in oratione de Transfiguratione*, eum resurrexisse testantur, Hoc est sane probabilius, sicut etiam Domino resurgente, multi sanctorum resurrexerunt, ab Euangelista narrantur, in suis corporibus, scilicet vt Dominicæ resurrectioni attestarentur. Creditur ergo Moyses suum corpus resumpsisse, & deinde post transfigurationem Domini illud deposuisse.

Sexto queritur, An Moyses, & Elias vsi fuerint oculis corporeis, an tantum mente, & spiritu? Ratio dubitandi est; quia si visi sunt oculis externis, quod modo Petrus cognouit eos, cum ipsos ante non nouerit, nec viderit vnquam eorum imagines? Hebræi enim mortuorum imagines depingere non consueverunt. Tertullianus videtur asserere visos fuisse Moysen, & Eliam in Transfiguratione Domini mentis, non corporeis oculis. Sed dicendum est, eos visos fuisse oculis corporeis: id enim colligi videtur ex Euangelistis, & Petrus diuino afflatu cognouit esse Moysen, & Eliam. Et hoc est, quod Tertullianus dixit, in spiritu cognouisse, hoc est instinctu, & impulsu Dei instructum, & diuinitus edoctum. Potuit etiam eos cognoscere ex sermone quem Christus cum ipsis habuit; audiuit enim eos colloquentes. Verisimile autem est in ipso colloquio Christum Dominum eos subinde suis nominibus appellasse.

Septimo queritur, An Moyses, & Elias apparuerint in corporibus gloriosis? Ratio questionis est, quia *Luc. 9.* dicitur: *erant autem Moyses, & Elias visi in maiestate.* Dicendum est, solum corpus Domini visum esse ibi gloriosum: sed ex splendore corporis Domini quidam fulgor deriuabatur in montem ipsum, & in corpora Moysi, & Eliæ, vnde gloriosa apparebant: quia in illo lucidissimo domini corporis splendore videbantur.

Octauo queritur, Cur apparuerint ex Patribus veteris Testamenti Moyses, & Elias? Respondeo, multis de causis eos apparuisse. Primum, vt ex Lege, & Propheta testimonium Christus Dominus haberet. Apparuit Elias tanquam nomine Prophetarum: apparuit Moyses tan-

quam Legislator, qui multa, quamuis recte, & obscure de Christo Domino conscripserat & dixerat *Prophetam* (air quodam loco ille) *de gente tua, & de fratribus tuis sicut me, suscitabit tibi Dominus Deus tuus, ipsam audies.* Apparuerunt autem hi duo, quia fuerunt gloriæ Domini studiosissimi. Præterea, vt ait Sanctus Chrysostomus *homilia quinquagesima octaua in Matthæum*, multi putauerunt Christum esse Moysen, & Eliam, quare apparuerunt Moyses & Elias, qui profiterentur se seruos esse, & Christum esse Dominum. Adhæc apparuerunt Moyses, & Elias, vt ostenderetur, Christum esse Dominum mortuorum, & viuorum. Moyses vnus ex mortuis erat. Elias vnus ex viuus. Insuper apparuerunt hi Patres duo perantiqui, perque illustres rerum gestarum gloria, & magnificentia; Moyses quidem qui a Deo legem acceperat, & in monte cum Deo versatus fuerat: Elias vero, quia magnus zelator diuinæ legis fuit, & quia secundi futurus est præcursor aduentus.

Octauo queritur, cur Christus Petrum, Iacobum, & Ioannem secum assumpsit, vt essent suæ Transfigurationis testes; Chrysostomus, *homilia decimasextima in Matthæum*, & Damascenus *in Oratione de Transfiguratione*, & Sanctus Thomas, *tertia parte quasi. 45. art. 3. ad quartum respondens*, eos tres Apostolos nominatim esse a Christo Domino assumptos, quia illi potiores erant, atque etiam ceteris Apostolis catiores: hos enim tres habuit discipulos secretorum suorum capaces, quos ad res magis secretas solebat adhibere: vt patet ex *Mat. 14.* Petrus quidem, eo quod esset futurus caput Ecclesiæ, & erat primus Apostolorum, & Christum maxime, ac fortissime diligebat: Ioannes vero, eo quod erat Virgo, & futurus Euangelista, Propheta, & Martyr, Iacobus autem, eo quod post Petrum erat fide ardentissimus; & quod primus ex Apostolis esset palam martyrij consecutus. Origen. *tract. 7. in Matthæum*, Ambrosius, *Luc. 9.* Hieronymus, Theophylactus, Euphemius, *Matth. 17.* & Augustinus, *cap. 2. Epistola ad Galatas.*

Nono queritur, Quenam claritas fuerit ea, quæ in transfiguratione Dominica visa est? Fuit reuera nitus quidam splendor, & fulgor clarissimus visus in facie ipsius Christi, ita vt in ipso Christi corpore inhaerent. *Matthæus* solum dicit: *Et resplenduit facies eius sicut sol.* *Lucas. facta est species vultus eius altera*, nimirum, non quod corporis substantia sit in aliam mutata, sed quod fuerit gloriose lumine perfusa. Sed quamuis hi duo Euangelistæ significare videantur solum in facie, siue vultu splendorem illum clarissimum apparuisse: nihilominus etiam Marcus Euangelista, nulla facta mentione vultus dicit: *transfiguratus est*, ac si diceret: totus ipse nouo gloriæ lumine resplenduit. vnde per totum Christi corpus fuit splendor diffusus. Hieronymus, *Epistola 61. ad Pammachium* ita scribit: *Sic & Dominus noster in monte transfiguratus est in gloria, non vt manus, ac pedes, ceteraque membra perderet, & subito in rotunditate vel solis, vel spheræ volueretur: sed eadem membra solis fulgore rutilantia, Apostolorum oculos perstringerent. Vnde & vestimenta eius mutata sunt in candorem, non in aerem, ne forte & vestes eius asperas spirituales: & facies eius fulgebat sicut sol. Vbi autem facies nominatur, existime quod & cetera membra conspecta sint.* Sic ille. Erat igitur fulgor clarissimus per totum Christi corp⁹ diffusus, & splendor ille suo modo deriuabatur in vestes, ita vt vestimenta candore, & splendore perfusa apparerent vt ait Tertullianus, *lib. de Resurrect. carnis*, & Auctor libri de Mirabilibus sacre Scripturæ *lib. 3. c. 10.*

Decimo queritur, An ij tres Apostoli testes Domini transfigurationis, viderint ipsam Christi diuinitatem? Quidam putant transfigurationem talem fuisse, vt in ipsa Christi diuinitas cerneretur, quod probare nituntur testimonio Damasceni *in oratione de Transfiguratione Domini*, & Nazianzeni *in orat. 49. de Fide*; qui dicunt diuinitatem in Transfiguratione apparuisse. Communis tamen est omnium sententia, non Christi diuinitatem, sed gloriæ

corporis lucidissimi visam fuisse: de hac enim omnes Evangelistae loquuntur, & Gregorius Nazianz. & Damascenus solum significant, Apostolos divinitatis signum oculis confixisse, videlicet ingentem illum corporis lucidissimi fulgorem, qui divinam Christi maiestatem significabat.

Vadecimo quaeritur, Quid significaverit nubes, quae in transfiguratione visa est? Respondeo, in nube solitam esse Dei maiestatem ostendi, ut patet ex multis Scripturae locis. Exod. 16. 24. ac 33. & 34. & 40. Vnde David Psalm. 107. dixit Qui ponit nubem ascensum tuum, qui ambulat super pennas ventorum: & Christus ad demonstrandam maiestatem suam dicit, se ad iudicium in nubibus caeli venturum, Matth. 24. Nubes enim est res caelestis, ac propterea declaratur per nubem divina maiestas, ut verus Deus, qui loquitur, & caelique dominator; non falsus, non terrenus princeps esse significetur. Et haec fuit causa cur in transfiguratione nubes descendit, ut vox illa, quae audita est. Hic est filius meus dilectus, non aeternus, quoniam Dei esse crederetur: ut Euthymius annotavit. Et fortassis ut Apostoli Dei loquentis maiestatem interposita nube ferre possent, nam eadem de causa Moysi per nubem locutum esse legimus, ut animaduertit Ambrosius.

Duodecimo cur nubes, quae descendit, fuit lucida? Respondent Chrysostr. & Theophylact. fuisse lucidam, non caliginosam, qualis esse solebat in veteri testamento, quia Deus non ad terrenum, sed ad docendum descendit: fortassis lucida fuit, ut rei, quae agebatur, id est, Christi gloriae, & transfigurationi concuniret.

CAP. XVI.

De die festo Inventionis Crucis.

Primo quaeritur, An iure communi colatur, & servetur dies festus Inventionis sanctae Crucis in e. Pronunciandum de consec. dist. 3. & c. Conquisitus, de Ferijs, huius diei festi nulla est mentio: at Romae & alibi hic dies festus servatur, & colitur, iuxta id quod habetur in c. crucis de consec. dist. 3. Vnde propter huiusmodi c. Crucis. Angelus, Syulter, Caeteranus, Tabientis, & Armilla inter dies festos, qui iure communi observantur, reponunt diem Inventionis sanctae Crucis in praedicto c. Crucis. ex Eusebio, qui Melchisedem, & Siluestrum praecessit, sic refertur: Crucis Domini nostri Iesu Christi, quae super nobis gubernacula S. R. E. tenentibus quinto Nonas Maij inuenta est, in praedicto Calendarum die Inventionis festum vobis solemniter celebrare mandamus. Et in Pontificali, nomine Damiani, in vita Eusebij legimus: sub Eusebij tempore, crux Domini nostri Iesu Christi 5. Non Maij inuenta est: baptizatur quoque Iudas post Cyriacus vocatus, crucis inuentor. Extrat primo tomo Conciliorum Epistola 3. Eusebij ad Episcopos Tulae, & Campaniae, ex qua sumpta sunt ea verba, quae habentur in c. Crucis, de Consec. dist. 3. Vnde huius diei festi 5. Non. Maij meminerunt omnia Martyrologia Latinorum, scilicet Romanum, Bedae, Visuardi, & Adonis, meminit quoque liber, qui dicitur Ordo Romanus, & Auctor Micrologi.

Secundo quaeritur, Quomodo Gelasius I. ut habetur in c. Sancta Romana, dist. 15. ait de Inventione sanctae crucis & alia scripta de Inventione capitis B. Ioannis Baptistae. Nouellae quidem relationes sunt, sed cum haec ad Catholicorum aures peruenierint, B. Pauli Apostoli sententia praecedat: [Omnia probate, quod bonum est, tenete:] Profecto Gelasius non est locutus in vniuersum de scriptis Crucis inuentae, sed de quibusdam quae eo tempore vulgo legebantur, & non erant satis certae, & probatae fidei. Non ergo loquitur de historia Dominicae crucis inuentae, quam tradiderunt Ambrosius in oratione de obitu Theodosij Paulinus Episcopus. 11. ad Severum: Sulpitius lib. 2. Historiae: Socrates lib. 1. cap. 17. Rufinus lib. 10. cap. 18. Cassiodorus in

Triparti. libr. 2. capit. 18. Nicophorus libr. 13. capit. 29.

Tertio quaeritur, An Christus Dominus humeris suis portauerit crucem, in qua passus est: Ratio dubitandi est, quia Lucas cap. 23. ait de Pilato Iesum vero tradidit voluntati eorum: Non autem auerent eum, apprehenderunt Simonem quendam Cyrenensem venientem de villa: & imposuerunt illi crucem portare post Iesum. Et eodem fere modo loquitur Mattheus, & Marcus: dubitandum non est, quin Christus Dominus suis humeris crucem gestauerit. Nam Ioan. 19. expresse dicit. Et baiulans sibi crucem, exiit in eum, qui dicitur Caluarie locum. Tertull. lib. contra Iudaeos, ca. 10. Quis omnino regum in igne potestatis suae humero praesert, & non aut in capite diadema, aut in manu sceptrum, aut aliqua proprietate usus novus? Sed solus novus rex saeculorum Christus Iesus novam gloriam, & potestatem, & sublimitatem suam in humero extulit, crucem scilicet: ut secundum priorem prophetiam, Dominus exinde regnaret à igno? Augustinus item tract. 117. in Ioannem. lib. 1. inquit, ad locum: ubi fuerat crucifigendus, portans crucem suam Iesus, grande spectaculum. Sed si spectet impietas grande ludibrium, si pietas, grande mysterium, si spectet impietas, grande ignominia documentum: si pietas, grande fidei monumentum. Si spectet impietas, videt regem pro virga regni lignum sui portare supplicij: si pietas, videt regem baiulantem lignum ad semetipsum figendum, quod fixurus fuerat etiam in frontibus regum: in eo spernendus oculus impiorum, in quo erant gloriatura corda Sanctorum. Dicitur enim Paulo: Mihi autem absit gloriari nisi in cruce Domini nostri Iesu Christi: ipsam crucem suam suo gestans humero commendabat: & humerus: & lucerna arsurus, quae sub modico pondera non erat, candelabrum ferebat. Leo quoque ser. 8. de Pass. Domini. Traditus, inquit, Dominus scientium voluntati, ad irrisionem regia dignitatis sui supplicij esse gestator, ut impleretur quod Isaias praedixerat dicens: ecce natus est puer, cuius imperium super humeros eius. Cum ergo Dominus lignum portaret crucis, quod in sceptrum sibi converteret potestatis, erat quid in hoc apud impiorum oculos grande ludibrium, sed manifestabatur fidelibus grande mysterium: quia gloriosissimus Diaboli victor, & inimicorum virtutum potentissimus debellator. Cumque spectet triumphi sui portabat trophaeum & inuisibilem patientiam humeris, signum salutis adorandum regni omnibus inferabat. Euthymius quoque in Ioan. cap. decimo nono, ait: Ferebat crucem in humeris, tanquam strenuus miles lanceam, quae delectus erat aduersarium. Porro moris erat, ut homines crucifigendi, sui supplicij crucem deferrent. Plutarchus libr. de fera Numinis vindicta. Vnde Chrysostomus homil. 88. in Ioan. & Euthymius capit. 67. in Mattheum dicunt, in portam esse crucem Christo, tanquam reo condemnato. Immo etiam moris erat, ut per viam deducentes reum ad crucem diuexarent, & stultis operent, ut colligi potest ex Dionysio lib. 7. Antiquit. & Plaut. in Muffella.

Quaerens, Usque ad quem locum Christus Dominus crucem portauit? Communis est sententia, eum portasse vsque ad eum locum, in quo occurrit illi Simon Cyrenaeus: hoc enim videtur significare verba Evangelistarum, dicentium: Angariaverunt Simonem, ut tolleret crucem eius, & imposuerunt ei crucem portare post Iesum. Sic Hieronymus, Theophylactus, Euthymius in Mattheum cap. 27. & Augustinus lib. 3. de Consec. Evangelist. ca. 10. Origenes tract. 35. in Mattheum. Athanasius orat. de Passione, & cruce Domini. Hoc etiam est, quod significat Lucas cap. vigesimotertio. Imposuerunt crucem Simoni, ut deserrer post Iesum, id est, postquam eam Christus portauerat. Vel (post Iesum) id est, ut Christo praesente, sequeretur Simon crucem gestans. Caeteranus haec Lucae verba explicans, ait: Christus ferebat illam ex anteriori parte, Simon vero ex posteriori, & stabat post Christum. Nec Ioannes cap. 19. significat, Christum portasse crucem vsque ad locum supplicij, nam cum dicit. Et baiulans sibi crucem exiit in eum, qui dicitur Caluarie locum: solum innuit existisse ad supplicij locum crucem gestantem.

Quarto quaeritur, An Christus Dominus fuerit in cru-

Ioan. 19.

Pf. 95.

Gal. 5.

Mat. 5.

Isa. 9.

Ioan. 19.